

Sygn. akt II AKa 356/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2013r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA – Jarosław Góral /spr./

Sędziowie SA – Maria Mrozik-Sztykiel

SA – Zbigniew Kapiński

Protokolant st. sekr. sąd. – Małgorzata Reingruber

przy udziale Prokuratora Marka Deczkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013 r.

sprawy L. C. i D. G.

oskarżonych z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. art. 12 k.k.

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 9 lipca 2013 r.

sygn. akt XII K 191/12

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

L. C. została oskarżona o to, że:

w okresie maj - czerwiec 2008 r. w W., woj. (...), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przez wprowadzenie w błąd, dostarczając rady i informacji, a także wbrew szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia do czynu zabronionego, ułatwiła doprowadzenie (...) Bank S.A. i (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w łącznej kwocie nie mniejszej niż 274 085,93 zł, co stanowiło mienie znacznej wartości, w tym:

- w dniu 13 maja 2008 r. w W., w zamiarze aby M. K., Z. K., R. C. i inni poprzez wprowadzenie w błąd doprowadzili (...) Bank S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 138 539,96 zł, ułatwiła dokonanie oszustwa, w ten sposób, że będąc pełnomocnikiem (...) Bank S.A, zaniechała oględzin pojazdu m-ki N. (...) o nr (...) (...), sporządzając kartę jego oględzin, a nadto nie dokonała weryfikacji nr (...) pojazdu i ustaliła fikcyjną wartość tego auta na kwotę 130.000 zł, którą zawarła w treści umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC, będącej warunkiem zawarcia umowy pożyczki w przedmiocie sfinansowania bieżącej działalności firmy (...) R. C., gdzie częściowym zabezpieczeniem miał być samochód o wskazanym nr (...), rzekomo sprzedany mu przez M. K., a która to kwota pożyczki została przekazana na konto bankowe M. K., w sytuacji gdy w

rzeczywistości samochodu będącego przedmiotem zabezpieczenia pożyczki w dniu 13 maja 2008 r. faktycznie nie było, przy czym działając w ten sposób przedłożyła poświadczające nieprawdę dokumenty, dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, a w szczególności dotyczące wartości przedmiotowego pojazdu, jego posiadania przez pożyczkobiorcę,

- w dniu 12 czerwca 2008 r. w W., w zamiarze aby M. K., Z. K., S. W. i inni poprzez wprowadzenie w błąd doprowadzili (...) Bank S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 135 545,07 zł, ułatwiła im dokonanie oszustwa, w ten sposób, że będąc pełnomocnikiem (...) Bank S.A., zaniechała oględzin pojazdu m-ki N. (...) o nr (...) (...), sporządzając kartę jego oględzin, a nadto nie dokonała weryfikacji nr (...) pojazdu i ustaliła fikcyjną wartość tego auta na kwotę 130 083,00 zł, którą zawarła w treści umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz cesji praw z polisy AC, będącej warunkiem zawarcia umowy pożyczki w przedmiocie sfinansowania bieżącej działalności firmy W (...), gdzie częściowym zabezpieczeniem miał być samochód o wskazanym nr (...), rzekomo sprzedany S. W. przez M. K., a która to kwota pożyczki została finalnie przekazana na konto bankowe i fizycznie P. C., w sytuacji, gdy rzeczywista wartość samochodu będącego przedmiotem zabezpieczenia, jego stan techniczny oraz rocznik produkcji były inne, przy czym działając w ten sposób przedłożyła poświadczające nieprawdę dokumenty, dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, a w szczególności dotyczące wartości przedmiotowego pojazdu,

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

D. G. została oskarżona o to, że:

w okresie maj - czerwiec 2008 r. w W., woj. (...), w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przez wprowadzenie w błąd, dostarczając rady i informacji, a także wbrew szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia do czynu zabronionego, ułatwiła doprowadzenie (...) Bank S.A. i (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w łącznej kwocie nie mniejszej niż 274 085,93 zł, co stanowiło mienie znacznej wartości, w tym:

- w dniu 13 maja 2008 r. w W., w zamiarze aby M. K., Z. K., R. C. i inni poprzez wprowadzenie w błąd doprowadzili (...) S.A. (...) Bank S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 138 539,96 zł, ułatwiła dokonanie oszustwa, w ten sposób, że będąc pełnomocnikiem (...) Bank S.A., posiadając uprawnienia do zawierania umów ubezpieczenia na rzecz Towarzystwa (...) S.A., zaniechała oględzin pojazdu m-ki N. (...) o nr (...) (...), sporządzając fikcyjną wzmiankę o ich przeprowadzeniu we wniosku do polisy, jak i wpisała w dokumencie, że pojazd został nabyty, jako nowy oraz nie dokonała weryfikacji nr (...) pojazdu i ustaliła fikcyjną wartość tego auta na kwotę 130.000 zł, którą zawarła w treści w/w wniosku, po czym zawarła umowę ubezpieczenia OC i AC, będącą warunkiem zawarcia umowy pożyczki w przedmiocie sfinansowania bieżącej działalności firmy (...) R. C., gdzie częściowym zabezpieczeniem miał być samochód o wskazanym nr (...), rzekomo sprzedany mu przez M. K., a która to kwota pożyczki została przekazana na konto bankowe M. K., w sytuacji gdy w rzeczywistości samochodu będącego przedmiotem zabezpieczenia pożyczki w dniu 13 maja 2008 r. faktycznie nie było, przy czym działając w ten sposób przedłożyła poświadczające nieprawdę dokumenty, dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, a w szczególności dotyczące wartości przedmiotowego pojazdu, jego posiadania przez pożyczkobiorcę,

- w dniu 12 czerwca 2008 r. w W., woj. (...), w zamiarze aby M. K., Z. K., S. W. i inni poprzez wprowadzenie w błąd doprowadzili (...) Bank S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniejszej niż 130 000 zł, ułatwiła dokonanie oszustwa, w ten sposób, że będąc pracownikiem (...) Bank S.A. i posiadając uprawnienia do zawierania umów ubezpieczenia na rzecz Towarzystwa (...) S.A., zaniechała oględzin pojazdu m-ki N. (...) o nr (...) (...), sporządzając fikcyjną wzmiankę o jego oględzinach we wniosku do polisy, jak i wpisała w dokumencie, że pojazd został nabyty, jako nowy oraz nie dokonała weryfikacji nr (...) pojazdu i ustaliła fikcyjną wartość tego auta na kwotę 130 000 zł, którą zawarła w treści w/w wniosku, po czym zawarła umowę ubezpieczenia OC i AC, będącą warunkiem zawarcia umowy pożyczki w przedmiocie sfinansowania bieżącej działalności firmy W (...), gdzie częściowym zabezpieczeniem

miał być samochód o wskazanym nr (...), rzekomo sprzedany S. W. przez M. K., a która to kwota pożyczki została finalnie przekazana na konto bankowe i fizycznie P. C., w sytuacji, gdy rzeczywista wartość samochodu będącego przedmiotem zabezpieczenia, jego stan techniczny oraz rocznik produkcji były inne, przy czym działając w ten sposób przedłożyła poświadczające nieprawdę dokumenty, dotyczące okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, a w szczególności dotyczące wartości przedmiotowego pojazdu,

tj. o czyn z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 9 lipca 2013 r. sygn. akt XII K 191/12:

1. Oskarżoną L. C. uniewinnił od popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt XXI aktu oskarżenia,
2. Oskarżoną D. G. uniewinnił od popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt XXII aktu oskarżenia,
3. Na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz L. C. kwotę 5. 390 (pięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt) złotych oraz na rzecz D. G. kwotę 2.950 (dwa tysiące dziewięćset) złotych tytułem zwrotu oskarżonym poniesionych kosztów obrony w sprawie,
4. Koszty postępowania w sprawie, w zakresie dotyczącym obu oskarżonych przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Od tego wyroku apelację wniósł prokurator, który zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych: L. C. i D. G..

W oparciu o art. 427 § 1 i 2 k.p.k., art. 438 pkt 1, 3 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

- obrazę przepisu prawa materialnego, w postaci art. 297 § 1 k.k. poprzez błędną jego interpretację, co przesądziło o braku podstaw do przypisania L. C. i D. G., znamion tegoż występku, pomimo, iż pierwsza z nich, będąc pracownikiem (...) Bank S.A. umyślnie przedłożyła do dokumentacji sporządzanych umów pożyczek nieprawdziwe dokumenty w postaci kart wykonanych oględzin pojazdów marki N. model M., bez czego wsparcie finansowe ze strony wspomnianego banku nie zostałyby udzielone, zaś druga z oskarżonych działała podobnie, lecz dla innej osoby - współoskarżonej L. C. tak, aby operacje pożyczek doszły do skutku, ponieważ ubezpieczenie OC i AC w (...) SA było warunkiem koniecznym ich uzyskania, w sytuacji gdy za przestępstwo tzw. oszustwa kapitałowego odpowiada również osoba, która z mocy odrębnej umowy z bankiem zawiera, jako „sprzedawca” instrumentu finansowego - w tym przypadku pożyczki, umowę z nabywcą - pożyczkobiorcą, jeżeli przedkłada ona następnie bankowi dokumenty stwierdzające nieprawdę lub podobne oświadczenia pisemne dotyczące okoliczności mających istotne znaczenie dla uzyskania pożyczki, a więc takie, bez których owa pożyczka, według stosunku łączącego sprzedawcę z bankiem, nie zostałaby udzielona, choćby nawet sama umowa pożyczki była sporządzona prawidłowo, a dokumenty przedkładane przez nabywcę - pożyczkobiorcę, niezbędne dla jej zawarcia, były rzetelne,

- błąd w ustaleniach faktycznych stanowiący podstawę wyroku, powodujący niesłuszne uniewinnienie oskarżonych: L. C. i D. G. polegający na: bezkrytycznym potraktowaniu przez Sąd dowodów jedynie korzystnych dla nich w postaci: złożonych przez nie wyjaśnień, w powiązaniu z wybiórczą analizą zeznań świadków: R. C. i S. W., odmówieniu wiarygodności zeznaniom tychże świadków w części, obciążającej oskarżone gdzie wskazywali na ich porozumienie z organizatorami wyłudzeń, a przede wszystkim P. C.; przyjęciem błędnej tezy, iż sprawcy główni działali z ryzykiem niepowodzenia oszustwa, popełnionego czynem ciągłym, wchodząc w porozumienie z innymi osobami i fałszując szereg dokumentów, pozorując istnienie jednego z pojazdów marki N. (...), podczas gdy w rzeczywistości oskarżone miały świadomość popełnienia przestępstwa, zaś swoim zachowaniem nie dopuściły się li tylko i wyłącznie naruszenia obowiązków służbowych, lecz ułatwiły dwukrotnie dokonanie oszustwa w stosunku do mienia znacznej wartości, niewykonyując podstawowych czynności z zakresu powierzonych im obowiązków służbowych, wykorzystując przy tym zasady odnośnie sporządzania dokumentacji w związku z udzielaniem pożyczek na zakup samochodów w (...) Bank SA, ubezpieczeniem takich pojazdów w (...) SA, co przesądza w

konsekwencji o wypełnieniu przez wyżej wymienione znamion z art.18 § 3 k.k. w zw. z art.- 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

W oparciu o przepis art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się jedynie częściowo zasadna, jako że nie potwierdził się zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy prawidłowo zebrał dostępny materiał dowodowy, ocenił go nie przekraczając ram zakreślonych art. 7 k.p.k. i na jego podstawie poczynił zasługujące na akceptację ustalenia o braku podstaw do przypisania oskarżonym czynów polegających na pomocnictwie w „dokonaniu oszustwa do mienia znacznej wartości” / z apelacji prokuratora str. 3/. Skarżący nie wykazał ani zaistnienia tzw. błędu braku tj. nieuwzględnienia dowodu, ani błędu dowolności tj. dokonania oceny materiału dowodowego z naruszeniem zasady swobodności. Doprecyzowując tę drugą przyczynę, nie sposób przyjąć w oparciu o argumenty skarżącego, że zasadność ocen i wniosków wysnutych przez Sąd z całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Przeciwnie, Sąd meriti obszernie i przekonująco uzasadnił dlaczego teza o zrealizowaniu przez oskarżone czynu przypisanego sprawcom głównym w formie zjawiskowej poprzedzającej ich sprawstwo tj pomocnictwie, nie znalazła potwierdzenia. Podważając tak czytelnie uzasadnione stanowisko prokurator wskazał na zeznania dwóch świadków odrywając je od całości materiału. Co więcej przekonanie w przedmiocie obciążenia tymi zeznania oskarżonych czerpał nie z treści owych dowodów lecz wyłącznie z gestów L. C. i D. G., świadczących nie tyle o wcześniejszym porozumieniu co o realizowaniu np. przyjaznej polityki kierownictwa banku wobec jego klientów. Słusznie skonstatował Sąd Okręgowy, że owe reakcje nie wykazują same z siebie istnienia porozumienia.

Za równie trafne i przekonująco uzasadnione należy uznać stanowisko o braku podstaw do zakwalifikowania czynu oskarżonych z art. 271 k.k.

Sąd odwoławczy nie dostrzeża powodów do ponownego przytaczania wymienionych na tę okoliczność w uzasadnieniu skarżonego wyroku argumentów. Nie podważa ich zresztą wniesiony środek odwoławczy.

Nie sposób jednak odmówić słuszności stanowiska skarżącego, gdy wskazuje on na możliwość dopuszczenia się przez Sąd orzekający obrazy przepisu prawa materialnego a konkretnie art. 297 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w sposób uprawniony i zasługujący na akceptację ustalił, że obie oskarżone przedłożyły dokumenty, których treść nie odzwierciedlała rzeczywistości, a które były koniecznym warunkiem uzyskania pożyczki bankowej.

O ile okoliczność braku świadomości co do prawdziwości wprowadzanych danych została przez Sąd dostrzeżona i przekonująco omówiona, to ustosunkowanie się do nierzetelności dokumentów poświadczających dokonanie oględzin, których nie przeprowadzono, budzi zastrzeżenia. Potrzeba taka jawi się jako oczywista, gdyż owo przedłożenie jest znamieniem czynu z art. 297 § 1 k.k. Za niewystarczającą należy uznać lakoniczną konstatację, że „okoliczności stanowiące treść obu dokumentów a nie fakt przeprowadzenie lub nie oględzin pojazdów są istotne z punktu widzenia odpowiedzialności karnej”. Fakt istnienia samochodu czy też jego wartość nie pozostaje przecież bez znaczenia nie tylko dla skutecznego zabezpieczenia udzielonej pożyczki ale jest wręcz warunkiem jej uzyskania. Sąd winien zatem ponownie rozpoznając sprawę rozważyć zamiar oskarżonych dopuszczających się przedmiotowego zaniechania i uzasadnić swoje stanowisko zgodnie z wymogami art. 424 § 1 k.p.k.

Teza skarżącego o działaniu D. G. „we wskazanym kontekście dla innej osoby a więc współoskarżonej C...”, jawi się oczywiście co najmniej jako niedokończona /str. 12 apelacji/. Sąd Okręgowy winien jednak pochylić się nad świadomością osk. G. co do finalnego efektu podejmowanych przez nią czynności mających na celu uzyskanie pożyczki, oczywiście dla innej osoby niż A. C.. Nie sposób zaakceptować krótkiej konstatacji Sądu Okręgowego o niemożności

przypisania tejże oskarżonej występku z art. 297 § 1 k.k. „albowiem występki ten nie penalizuje takiego instrumentu jakim jest umowa ubezpieczeniowa”.

Stanowisko Sądu Okręgowego jest o tyle zaskakujące, że Sąd ten zasadnie ustalił, że D. G. zawarła dwie umowy ubezpieczenia OC i AC, które były warunkiem zawarcia przez A. C. umów pożyczek na sfinansowanie bieżącej działalności firm pożyczki te uzyskujących. Nie budzi sporu również okoliczność, że częściowym zabezpieczeniem miały być samochody o konkretnych numerach (...). Jeżeli zatem oskarżona działała w celu uzyskania dla kogoś innego od banku pożyczki pieniężnej i w związku z tym przedłożyła nierzetelny dokument o istotnym znaczeniu dla uzyskania tejże pożyczki, to stwierdzenie braku w tym działaniu cech przestępstwa z art. 297 § 1 k.k. wymaga głębszego uzasadnienia. Wobec tego, że rozważania w przedmiocie ewentualnej subsumcji powyższych ustaleń pod wskazany wyżej przepis prawa materialnego nie mogły być kontynuowane w postępowaniu odwoławczym, orzeczenie zostało uchylone a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania.

Z tych powodów Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie.